

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Articulus II. An & quomodo scandalum passivum permitti possit, aut ob illud vitandum aliquid omitti debeat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

ita scandalosum efficitur de foro Episcopi, uti probant *Menoch.* l. 2. de Arbitr. cas. 69. n. 33. alii- que cum *Barbos.* in collect. n. 5. & de Off. Episc. Alleg. 82. n. 17.

A R T I C U L U S II.

An & quando scandalum passivum permitti possit; aut ob illud vitandum, aliquid omitti debeat.

- 243 **R**Esp. I. Permitti non potest absque necessitate vel utilitate, propria vel aliena. Ratio est, quia tenemur ex Charitate impedire peccata proximi, si id facile possimus. *Laym.* l. 2. t. 3. c. 13. ex communi. Unde resolvitur hic casus:
- » Absque causa non licet petere mutuum ab usurario, vel ab infideli juramentum per falsos Deos, à concubinario administrationem Sacramenti, vel ut celebret, cum enim absque peccato id non sit factururus, cooperareris ejus peccato. *Suar. Sanch. Trul.* l. 1. c. 6. d. 5. n. 15.
- » Resp. II. Ex causa necessitatis, vel utilitatis, potest permitti. Patet in dicto casu, qui simpliciter sine peccato fieri potest; ideoque licet talia petere ex rationabili causa, etsi alter ex sua malitia sit peccaturus. Requiritur autem major necessitas, ut permittatur scandalum Pusillorum, quàm Pharisaicum. Item major, si plures sint scandalizandi, si timeatur peccatum grave, & denique, si certò prævideatur, quàm aliàs. *Laym.* l. c. *Bon. ro.* 2. d. 2. q. 4. p. 2. & d. 4. q. 1. p. 11.
- » Resp. III. Debet permitti, si alioqui propria salus periclitaretur, vel aliis, præsertim communitati, grave damnum immineret. Unde bona spiritualia necessaria ad salutem nec debet, nec potest quisquam dimittere, ob cujusquam scandalum. *Fill. tr.* 28. cap. 6. n. 136. Resp.

Resp. IV. Bona spiritualia, (& secundum *Lor-*
cam apud *Dian. p. 5. t. 7. R. 24.* etiam temporalia) non
 necessaria ad salutem, non tenetur quis om-
 mittere, vel differre, ob scandalum Pharisaicum,
 juxta illud *Matth. 15. Sinite illos, &c.* nisi tamen ex
 dilatione fructus speraretur. Facilius verò ac sæ-
 pius talia bona differenda, vel etiam omittenda
 sunt ob scandalum pusillorum, v. g. ingressus
 religionis debet differri ob scandalum parentis,
 si consensus illius brevi speretur. *Laym. l. c.*

Resp. V. Ad vitandum grave scandalum pu-
 fillorum, quædam præcepta impleri non de-
 bent, nisi tamen omissio esset magis damnosa
 omittenti. *r. Lay. l. c.* Ratio hujus est, quia tunc
 concurrente duplici præcepto, scilicet naturali
 de cavendo scandalo, & positivo, majus & for-
 tius est naturale. *Ex dictis resolvuntur Casus:*

I. Prælati Ecclesiastici non tenentur, (imò nec
 possunt) ea, quæ ad bona Ecclesiæ conservanda
 sunt necessaria, v. g. lites, &c. omittere ad vitan-
 da scandala Pharisaica, imò etiam pusillorum;
 etsi his prius reddi debeat ratio rectitudinis.
Dian. p. 5. t. 7. R. 24. ex divo Thoma &c.

II. Si fœmina utatur veste virili, vel contrà,
 tantum ex levitate, sine prava intentione, peri-
 culo scandali, & libidinis, veniale tantum erit,
 aliàs mortale: nullum verò si ex necessitate.
Dian. R. 32. ex D. Thom. Silv. &c.

III. Peccatum, ex quo Confessarium in con-
 fessione (ex infirmitate tamen) graviter scanda-
 lizandum nosti, debes reticere. *Lay. l. c. ex Nav. c. 9. num. 12. &c.*

IV. Uxor semel vel iterum debet omittere je-
 junium, ex quo maritus graviter offendetur, &
 orietur discordia. *Ibid.*

- » V. Si ituro te ad sacrum die festo, excitanda
 » sit gravis rixa, vel cades, non teneris ire. *Ibid.*
- » VI. Superior peccata subditi sæpe potest dis-
 » simulare, ad vitandas turbas & majora mala,
 » quæ alioqui teneretur punire.
- » VII. Mulier, quæ scit in se, vel in sui aspectu a-
 » liquem in particulari scandalizandum, morta-
 » liter peccat, si datâ operâ ei se conspiciendam
 » offerat: adeoque potest & debet, non tantum
 » publico, sed etiam sacro abstinere die festo se-
 » mel aut iterum, ad peccatum illud evitandum.
 » Dixi *aliquem in particulari*, quia ob timorem
 » scandali alicujus ex communitate in genere, vel
 » etiam plurium, abstinere nimis esset difficile, &
 » plenum scrupulis. Dixi, *2. semel aut iterum*, quia
 » sæpe, nimis esset grave & durum. *Bon. San. Lay.*
 » *l. c. n. 10. & alii. V. Dianam R. 21. & 22.* Ubi in
 » contrarium citat aliquot Auctores, negantes
 » obligationem prætermittendi rem præceptam,
 » ad evitandum aliorum scandalum.
- » VIII. Mulier, quæ ex ornatu, etiam conveni-
 » ente suo statui, probabiliter prævidet aliquem
 » in particulari lapsurum mortaliter, tenetur ad
 » breve tempus eum dimittere, aut talis conspe-
 » ctum fugere. Dixi, *ad breve tempus*: quia ad lon-
 » gum, nimis illi grave foret. *V. Dian. l. c.*
- » IX. Si verò idem timeretur in particulari ex
 » ornatu superfluo, vano, & inconvenienti (quem
 » assumere vanitatis & placendi causâ, ut videan-
 » tur pulchræ, & procos facilius inveniant, seclu-
 » sis aliis, non nisi veniale est) teneretur eum om-
 » nino dimittere etiam sub mortali, quia nullum
 » habet jus ad illum ornatum, & ex altera parte
 » tenetur vitare peccatum alterius, quando com-
 » modè

modè potest. *V. Sylv. V. ornatus.* Alii tamen, ut
Caj. & Nav. c. 14. n. 31. man. videntur docere eam
 tantùm teneri sub veniali, (sed minùs probabi-
 liter, quando in particulari lapsus prævidetur,
 & brevi tempore abstinendum est) qui etiam
 cum *Azor, Less. & Bon.* excusant à mortali eas,
 quæ ex consuetudine loci media ubera dete-
 gunt, fucò, pigmentis, alienis crinibus utun-
 tur, dummodo non aliorum lasciviam, sed tan-
 tùm majorem pulchritudinis ornatum inten-
 dant, absque alio fine mortali, aut lege pecu-
 liari id sub mortali prohibente: Addunt tamen,
 fore grave & mortale peccatum, hujusmodi
 morem detegendi pectus, vel tenuiter tantùm
 tegendi, ubi non est, introducere. *Nav. l. c.*
Less. l. 4. c. 4. dub. 14. n. 112. Lay. l. c. & c. v. Bon.
to. 1. de mat. q. 4. p. 9. num. 1. 25. 26.

X. Si mulier, non in particulari, sed in gene-
 re tantùm, aliquos in se scandalizandos putet,
 modo eorum lasciviam non intendat, nec ex-
 placeat, (licet ei placeat, quòd laudetur ut for-
 mosa) non videtur teneri abstinere ab illo or-
 natu, etiam superfluo, sub mortali, v. g. fucan-
 do faciem, imò etiam denudando ex commu-
 ni consuetudine pectus: nisi tamen denudatio,
 vel ornatus esset valde turpis per se, ac directè
 ad libidinem provocans. Ratio est, tum quia est
 scandalum potius acceptum, quàm datum, &
 ornatus ille ac pulchritudo remotè tantùm ad
 peccatum provocat, ut docet *Lay. & Bon.* tum
 quia nimis grave esset isti sexui, præsertim si ma-
 ritum quærant, perpetuò sic abstinere; cum illa
 occasio sit universalis & perpetua: nec formo-
 siore unquam licitè irent foras, cum pulchri-

»tudo naturalis plùs noceat , quàm artificialis.
 »Plura de hac re , *vid. Dian. p. 11. t. 4. misc. Res. 32.*
 »*Bald. to. 1. l. 3. d. 5. n. 15.* Interim foeminam nu-
 »dum pectus gerentem non malâ intentione ,
 »etfi quidam excusent à mortali , ego tamen , in-
 »quit *Sanch.* difficilè absolverem. Et certum est ,
 »quòd Confessario incumbat , hujusmodi orna-
 »tum dissuadere , & deterrere ab eo. *Sa V. ornatus,*
 »*& c. ll. c.*

» XI. Peccant etiam graviter , qui componunt ,
 »describunt , repræsentant , vel pingunt turpia ;
 »& ad libidinem provocantia. *Bon. num. 23.*
 »*Sanch. & Fill.*

» Resp. VI. Potest aliquando permitti proximi
 »ruina , quando is paratus est ad malum , & alter
 »non intendit , ut peccet , sed tantùm non aufe-
 »rendo occasionem , permittit unum peccatum ,
 »ne fiant plura , ita ut permissio sit impeditiva
 »majoris mali. *Unde resolves :*

» I. Hero licet non auferre occasionem fu-
 »randi filiis , aut famulis , cùm eos nihilominus
 »ad furandum propensos & paratos novit , ut sic
 »deprehensi puniantur , & respiscant ; tunc enim
 »rationabiliter permittit furtum unum , ut evi-
 »tentur plura. *Sanch. Lay. Bon. to. 2. d. 2. q. 4. p. 2.*

» II. Probabile est , non licere talia ultro po-
 »nere , aut iis objicere , quia positivè concurreret
 »ad peccatum , & non tam auferret occasionem ,
 »quàm poneret. *Sa V. peccatum & Sanch. l. 10. de*
mat. disp. 12. n. 52. qui ex eadem causa docet ,
 »non licere marito dare uxori ansam adulteran-
 »di ; vel adultero , ut tentet uxorem. Interim
 »probabiliter contrarium docet *Laym. lib. 2. tr.*
 »*3. cap. 13.* Quod confirmari potest exemplo Iu-
 dith ,

dith, quæ vix aliter videtur fecisse, *cap. 9.* cum enim sciret permissionem libidinis in Holoferone, fore impeditivam malorum, posuit ei occasionem, nempe ornatum suum, alioqui licitum, & tamen communiter censetur in hoc non peccasse, *V. Bon. to. 2. d. 2. q. 4. p. 2. Pal. tr. 6. di. 6. pun. 5.*

A D D E N D A.

Q. 67. An sit obligatio omittendi actionem ad evitandum aliorum scandalum. *R. Busenb.* absolutè affirmat, & hoc etiam est tutius atque probabilius: Alii tamen etiam probabiliter putant esse limitandum, quorum sententias referam: 244

§. 1. Quoad opera præcepta, *Castrop. t. 6. d. 6. p. 16.* aliique apud *Dianam. p. 5. t. 7. R. 21. & 22.* & apud *Pasq. de Sacrif. q. 1347.* universaliter sustinent, quòd ob vitandum præcisè scandalum non sint omittenda ulla opera præcepta: hinc *Tamb. in Dec. l. 4. c. 2. §. 2. n. 8.* docet, quòd puella sciens se ardentè amari à juvene, qui erit in templo, possit quidem die festo abesse à Missa propter Charitatem, non tamen teneatur, quia hoc est scandalum non datum sed acceptum, quod homo non tenetur vitare cum tanto detrimento ommissionis Missæ: consentit *Ill. tr. 3. n. 111.*, dicens nequidem semel teneri emanere.

§. 2. *Castrop.* suprà cum aliis & *Dian. R. 23* 245 docent omitti debere vel ad aliquod tempus differri actionem bonam, quæ est tantùm consilii, uti est ingressus in Religionem, si proximus ex ignorantia vel infirmitate ideo scandalizetur; si autem scandalizetur suâ malitiâ & peccet ex pravo affectu, non ideo erit abstinendum, quia non tene-

teneor alterius malitiæ condescendere cum tali damno meo spirituali.

246 §. 3. Rarò vel nunquam teneris in propriis bonis jacturam gravem facere, ne proximus ob aliquam actionem tuam etiam ex infirmitate inde accipiat occasionem peccandi, ita *Castrop.* p. 17.; Rationem dat *Sanch.* in Dec. l. 1. c. 7. n. 11., quia quando inde oritur grave damnum, est veluti moralis impotentia vitandi talem occasionem, & tum causa est eam permittendi ponendo rem indifferentem.

247 §. 4. Quando aliquid non est per se malum aut specialiter prohibitum, non teneor ab eo abstinere, etiam si alius illo utatur ad malum finem, si ego ob bonum vel indifferentem finem cum rationabili causa id faciam, ita *Less.* in Auçt. v. *Matrimonium* cas. 18., ex quo sequitur quamvis puella sine ulla causa præbens se conspiciendam adolescenti, à quo scit se turpiter amandam, peccet mortaliter, si dedit à operà se offerat, tamen non peccat, si hoc faciat ex necessitate, & saltem non mortaliter, si faciat ex utilitate, aut ne se privet suâ libertate vel jure exeundi domo, aut stando ad ostium domus vel fenestram, ita *Cajet. Bonac. Sanch. Dian.* p. 2. t. 15. R. 30.

248 Q. 68. *Quid addendum sit circa denudationem colli & pectoris in mulieribus.* R. De hoc videri potest *Eliz.* in Reg. mor. l. 8. q. 13. §. 9., qui morem illum verbis gravissimis persequitur: præcipua ejus ratio est, quia ejusmodi mulieres quærunt placere & appeti à viris, certæ autem sunt plerosque per hoc habituros complacentias & appetitus pravyos: quod valet non tantùm de liberis, sed maximè de conjugatis, quibus minùs licitum

citum est quærerere placere alienis. *Nec abstat*, quòd mulieribus licitum sit ostendere suas facies, quæ tamen sunt pars pulcherrima, nam imprimis ostensio faciei est necessaria & à natura ipsa induta in humanam conversationem, ut homo ab homine dignoscatur; deinde est ordinaria, ideoque minùs movet; & si quandoque ad malum trahat, est culpa defixè aspicientis: è contrà denudationes illæ sunt veluti contra naturam, quæ vult reliquas partes præter faciem & manus tegi, deinde est contra morem communem mulierum honestarum. Verba *Eliz.* sunt hæc. *Homines videntes mulieres, quæ faciem solum ostendunt, credere ex hoc aut apud se dicere non possunt, istæ peculiariter & tanquam fœminæ à nobis amari & appeti volunt, aut ed eunt, ut placeant nobis, sin verò eas videant nudas, credere dicereque possunt, istæ amari & appeti à nobis volunt & placere nobis, hæc autem est maxima motio & tentatio, & per se ad hoc ipsum ordinata, ergo est grave peccatum: & explico, quia si quid hujusmodi etiam remotissimum fœminæ Viris loquerentur, valde tentarent & peccarent, at æquivalenter opere ipso loquuntur..... Hoc est genium & ingenium mulierum, ut avidè cupiant amari & appeti, cum enim sint naturâ valde superbæ, & nihil ipsis relictum sit, in quo superbire possint, non enim plausus doctrinæ, non gloria militaris nec potentia civilis: in hoc gloriam omnem ponunt, ut homines hinc saltem sibi subjiciant, illiciant, & irretiant, & quanquam ad alia transire nolint, amant tamen hanc suam victoriam & triumphum ac superioritatem..... Olim quidem ego existimabam plures mulieres quàm viros salvari ex pari numero, quia nec Magistratus nec præfecturas gerunt, neque alia, propter quæ multi homines pereunt; at postquam istam mulie-*

rum

rum vanitatem & superbiam hominibusque placendi maximum appetitum, & inde captam gloriam consideravi, plurimum dubitare cœpi. . . . Si igitur, ut dicebat Hieronymus, quisquis aliquid ita facit, ut videatur ab hominibus, Scriba est & Phariseus, istæ quid erunt, quarum hoc ferè unum est negotium, ut bene videantur ac placeant, & quantum ipsæ possunt, opere ipso moveant, illiciant, impellant, & sic triumphent. Nec juvat, si se excusent aliæ per alias, dicendo, ista & ista facit: nam hic circulus est vitiosus, omnes enim, quæ faciunt, in hoc malè faciunt.

249 Q. 69. Quid dicendum sit de fœminis, quæ permittunt suū tactus vel oscula. R. Fœmina permittens tactum sui vel osculum turpe ac venereum, peccat mortaliter, si non impediat quando commodè potest, quia concurrat ad actum mortaliter malum: si tamen publicè id fiat, docent Azor aliique cum Bonac. de matr. q. 4. p. 9. n. 10 non peccaturam graviter, si permittat, quia repellendo ingereret animis adstantium suspicionem peccati & infamaret alterum; sed hæc ratio vix habet locum in praxi, quia potius censetur honestatis & verecundiæ id repudiare; nec ideo, si repellatur aliquis, apud vulgus patitur infamiam: si autem hoc tentetur secretò, omnes tenent fœminam non posse permittere ob rationem datam. Quòd si dubitet, an id ab altero fiat malo animo, Filiiucius & Tambur: in Decal: l. 5. c. 1. §. 4. n. 25. negant teneri impedire, quia in dubio nemo præsumitur malus.; Bonac: probabiliùs affirmat, quia vix aberit culpa, & fœmina utitur jure suo, consulitque saluti proximi.

A R-